

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcij Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, casella centro 37. — Urad: via Imbriani 9-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POKLJE

CENA OGLASOV IN OBJAV

Za 1 cm. višine v 1 stolpcu 4 L.
P. ... pri 10 kratni
o ... objavi (pol leta)
4 ... celo leto 60%
Bl. ... beseda v na-
otink beseda; z
... beseda. Pri stalnem
oglaševanju priložen popust.

Mali koledar.

Petek, 23. marca: Pelagija; Viktorijan.
— Sobota, 24.: Gabrijel, nadangel.
— Nedelja 25.: tiha. — Ponedeljek, 26.:
Oznanjenje M. D. (prenešeno s 25.);
Emanuel; Ludger. — Torek, 27.: Janez
Damašcan. — Sreda, 28.: Janez Kapi-
stran. — Četrtek, 29.: Ciril, mučenec;
Bertold. — Petek, 30.: Žalostna M. B. —
Sobota, 31.: Modest; Benjamin.

MALE NOVICE.

Vpoklie.

Mladeniči letnika 1908 bodo vpokli-
ceni v vojaško službo od 23. aprila dalje.

Umor v Parizu.

V Parizu bivajoči Italijan, 36 letni An-
gel Savorelli, je bil ustreljen od napadal-
cev, kateri baje pripadajo protifašistov-
ski zvezi. Umor ima torej političen zna-
čaj sovraštva proti fašizmu. Morilec Al-
vise Pavan, tudi Italijan, je po uboju be-
žal v Švico, pa so ga blizu Bazla prijeli
švicarski možje postave.

Poštnemu ravnateljstvu v Gorici.

Že parkrat se je zgodilo, da paketi z
Malim listom ne dospo naslovnikom na
Col (Zolla di Vipacco), Črni vrh (Mon-
tenero) in Gore nad Idrijo. V tem
okrožju mora biti neki nered. Ravnat-
eljstvo naj blagovoli poiskati krivce in
red vzpostaviti.

Mafija.

Sicilijsko mafijo (rokovnjače) oblast
odločno preganja. Pred kratkim so bile
sodnijske obravnave zopet proti 80 čla-
nom mafije. Obsojenih je bilo 67; naj-
višja kazen je 27 let ječe, najnižja 2 leti.

Potres.

Mesto Messina, ki je bilo 1. 1908.
strašno razdejano, je zadel 7. marca mo-
čan potresen sunek; tako močnega ni
bilo že 20 let. Nekaj starih hiš je prišlo
v nevarnost, vendar očitnih nesreč ni
bilo.

Pomen univerze.

Tako je naslov drobnih knjižic velike
oblike, izdani od ljubljanskega vseučil-
išča. Knjižica popisuje zgodovino slo-
venskih bojev za univerzo ter daje pre-
gled o delovanju in pomenu peterih fa-
kultet. Izdana je kot spomenica na vso
javnost v obrambo celotne slovenske
univerze proti namenom nekaterih zao-
stalih reakcionarjev. Spomenica je pod-
pisana od 38 različnih društev in kor-
poracij, kar znači, da stoji ves narod na
braniku za vseučilišče.

Kakor javljajo listi zadnje dni, je
notranji minister dr. Korošec dosegel,
da se črtajo paragrafi, po katerih je bilo
finančnemu ministru na voljo dano, da
razdeva fakultete. Pripravlja se nov sta-
len zakon o vseučiliščih.

Slovenski misijonar umrl.

Po slovenskih deželah je bil močno
znan frančiškanski pater Veselko Kovač.
Deloval je dolgo vrsto let v kitajskih mi-
sijonih, kjer je užival zaslužen ugled in
veljavo. Pred kratkim ga je Bog poklical
k večnemu plačilu.

Pusta je žgal.

Nemci v Padižju imajo staro šego, da
za konec pusta žgo kres. Neki Jože, 23
let star, je v ta namen zažgal tri barake,
s katerimi je zgorelo polno lesa in orodja.
Rekel je, da ni tega storil iz hudobije,
ampak zato, da bo letošnji pust zgorel
kakor se spodobi, ali z drugo besedo:
Jože se je hotel postaviti bolj ko drugi
fantje. Tako je prišlo, da je njegovo ime
v bukve zapisano, v listih natisnjeno —
on pa sedi v čajbi v Bocnu.

Pozna zima.

Po vseh predpisih bi morala že biti
pomlad, a sušec je gluh za predpise. Pri-
nesel je snega po hribih, da je kaj, zatem
pa burjo, ki tudi ob morju povzroča
sredozimski mraz. V sredo je snežilo tu-
di v Trstu; v mestu se ni prijelo, po
hribih okoli pa je ostal bel venec.

Politika v Sloveniji.

Po vojni sta bili v Sloveniji ustanov-
ljeni dve novi stranki: Samostojni kmetje
in Narodni socialisti. Prva leta sta imeli
pristašev in poslancev, potem sta jeli
hirati. Vse kar je po svojem osnovnem
mišljenju nasprotno krščanstvu, se je
zopet zlilo v staro liberalno stranko, ki
jo pod imenom Samostojne demokracije
vodi dr. Žerjav. Oni dve stranki sta pre-
nehali, prenehal tudi «Narodni dnevnik».
Zopet sta v Sloveniji dva sama velika
tabra: na eni strani Ljudska stranka, ki
priznava krščanstvu veljavo za ves ob-
seg človeškega delovanja, na drugi stra-
ni Samostojna demokracija, ki zastopa
načelo, da je treba življenje osvoboditi
krščanskih vplivov.

Gundulič.

V dalmatinskem Dubrovniku (Ragusa)
je cvetela hrvaška beseda že v davni.
Dubrovničan Gundulič je štet med naj-
boljše hrvaške pesnike. Letos je 300 let,
odkar je izdal pastirsko igro «Dubrav-
ko». Najbolj znana pa je Gunduličeva
pripovedna pesnitev «Osman».

Dragoceno pismo.

Znani kamnoseški mojster Alojzij
Vodnik v Ljubljani je podaril za Akade-
mijo znanosti in umetnosti 100.000 di-
narjev. S tem velikodušnim činom je
hotel proslaviti svojo 60 letnico. Z de-
lom in redom si je premoženje pridobil
in čeprav je le kamnosek, pravilno
umeva pomen znanosti in umetnosti. V
pisemu, ki ga je pisal upravi zaklada za
Akademijo, piše med drugim: «Treba
je, da Slovenci iz lastne moči in edino s
svojimi sredstvi postavimo tudi vrhova
svoji kulturi, kakor so naši očetje zidali
sami, brez tuje pomoči, temelje in stene
kulturni stavbi. Nihče nam ne bo po-
magal in se za nas brigal, če si ne bo-
mo pomagali sami in se iz svojih lastnih
moči ohranili in razvijali. Usoda naših
ljudi je, da si morajo vse, kar si pri-
borijo, ustvariti s delom lastnih rok in
z lastno glavo iz skromnih razmer... Po
mojem skromnem mnenju je kulturno
delo podlaga tudi za gospodarski razmah.
Kulturna zavest je vzpodbuda tudi za ve-
liko gospodarsko podjetnost...»

Tako je pisal mož dela. S svojim da-
rom je postal narodni dobrotnik in nje-
govo ime bo vklesano v palači Aka-
demije.

Ustava Jugoslavije.

Jugoslavija ima centralistično liberal-
no ustavo. Država je razsekana na «obla-
sti» in «sreze», ki pa imajo le malo sa-
mostojnosti. Vsa leta, odkar je ta ustava
v veljavi, so se oglašale zahteve po re-
viziji, popravili. Tudi sedanja opozicija,
katero vodita Radič in Pribičević, za-
teva revizijo ustave. Zdi se pa, da
važni politični momenti ne dopuščajo
sedaj podrobnejše razprave o ti zadevi,
katera bo pa gotovo ob svojem času prišla
na vrsto.

Drzen plezalec.

V Kolinu na Nemškem je 20 leten fant
splezal na zvonik ondote svetovnoznane
cerkve. Zvonik je 160 m visok. Fant je
na vrhu zvonika naredil par telovadnih
vaj in zlezal nazaj dol. Dobil je stavo.

Kemal je bolan.

Po listihse bere, da je turški paša
Kemal bolan. Jetiko ima.

Italija na morju.

Državni podtajnik za mornarico Si-
riani je izjavil v parlamentu, da se izvr-
šujejo za mornarico naročila v vrednosti
poldruga milijarde lir. Tekoči program,
ki ladjedelnice zaposluje v največji me-
ri, bo izvršen koncem leta 1931. in da
bo Italija takrat razpolagala s čisto mo-
derno opremljenimi 4 oklopnimi križar-
kami po 10.000 ton, 4 lahkimi križar-
kami po 5000 ton, 12 poizvedovalnimi
enotami po 2000 ton, 20 torpednimi ru-
šilci po 1200 do 1400 ton in 20 podmor-
nicami po 800 do 850 ton. K temu je
prištet še neposredno po vojni zgrajene
lahke poizvedovalne ladje in torpedne
rušilce, ki so še popolnoma delazmožni.

O dvojezičnih napisih.

V Goriški Straži je poslanec Besednjak
objavil sledeče:

«Z različnih strani prihajajo pri-
tožbe, da hočejo nekateri gospodje po
deželj prisilno odpraviti dvojezične na-
pise na zasebnih podjetjih, kakor so
trgovine, gostilne in posojilnice ter jih
nadomestiti z enojezičnimi. Posredoval
sem radi te mučne zadeve pri goriškem
prefektu in se skliceval pri tem pred-
vsem na postopanje županov na Bovškem.
Gospod prefekt mi je odgovoril, da ima
izključno prefektura pravico izdajati
ukaze v tem predmetu, nikdar pa žu-
pani. Če želi kdo odstraniti slovenski
napis prostovoljno, je prav, toda sile in
pritiska ne sme izvajati nihče, ker je
temu prefektura odločno nasprotna. Ta-
ko mi je rekel gospod prefekt in tega
naj se naši ljudje držijo.

Dr. Besednjak.

državni poslanec.

Slomškov birmanec.

V Vitanju na Štajerskem še živi 90 le-
ten mož, ki je prejel birmo od škofa
Slomška. Starček se še dobro spominja
na Slomška in ve pripovedovati, kako
so ga ljudje že takrat za svetnika imeli.

Dobre glave.

Nedavno je umrl v Genovi profesor
Magnasco. Ta mož je znal 75 jezikov go-
voriti in pisati.

Skesan morilec.

V Bornitzu v Prusiji sta dva moška
prve dni tekočega meseca umorila 58
letno delavčevno ženo Fischerjevo. Pred-
no pa je kdo zločin odkril, se je javil
neki Roeber pri policiji v Meuselwitzu
in povedal, da je s svojim tovarišem Si-
ronijem umoril Fischerjevo. Zvedela sta
bila, da je Fischerjevim poslal neki so-
rodnik iz Amerike večjo vsoto denarja.
Morilca tega denarja nista našla.

Prismode.

V Budimpešti sta imela dva študenta
rada eno in isto dekle. Sprla sta se in
se dvobojevala po amerikansko. Vlekla
sta belo in črno kroglo. Tisti, ki je črno
potegnil, se je sam ustrelil. Vendar ni
umrl. Upajo, da bo ozdravel. Potem naj
ga pa namažejo z leskovim oljem...

Drugod je bilo nekoliko drugače. Dva
podobna tiča sta silila za istim dekletom.
Odločila sta, naj ona v črni kavi da
strupu tistemu, ki ne mara zanj. Lisica
je dela strupa — obema. V hudih krčih
sta spoznala, da sta bila prismojena.

Otrok puščavnik.

Dvanajstletni osiroteli finski deček
Eino Kunsela je bil v oskrbi pri nekem
farmerju v Ontario. Nekega dne se je
deček zbal kazni in ušel v gozdove, kjer
je mnogo zverjadi, posebno volkov in
medvedov. Tam si je deček napravil
duplino in si nanosil repe. Ob repi in
jagodah je potem živel v najhujšem mra-
zu celih 76 dni. Ko so ga našli, je bil
popolnoma zdrav.

MIHEC: Dva tedna sva molčala,
z jezikom post držala.

JAKEC: Tako sva dala dober zgled.
Naj ga posnema ženski svet.

Pomlahevanje-sleparija.

Na Dunaju je neki zdravnik predaval
o pomlahevanju starih ljudi, kakor to
dela n. pr. profesor Voronov in drugi.
Dunajski zdravnik trdi, da so vse
pomlahevalne operacije samo — denarne
operacije, varanje lahkovernega sveta.

Murska Sobota

je kulturno središče prekmurških Slo-
vencev (Slovenske Krajine). Mesto ima
3000 prebivalcev. Ima pa kar dve tiskar-
ni, kateri tiskata slovenske (v prekmur-
ski govoric) in mažarske liste. V deželi
je tudi mažarska-narodna manjšina.

Ženska bodi oblečena dostojno.

Nemški poštni minister je izdal odlok,
da mora segati službena obleka poštних
uradnic najmanj 20 cm čez kolena.

Izgubljeno letalo.

Znan letalec Hinchliffe je hotel prele-
teti atlantiški ocean v enem samem po-
letu iz Londona do Njujorka. Z njim se
je peljala gospodična Mac Kay. Letalo ni
prišlo čez ocean. Kje se je zgubilo, se
ne ve.

ZANIMIVOSTI.

V sreči se mož spozna!

V občini Hitzendorf na Štajerskem
stoji mala, napol razpadla koč, v kateri
živi njen lastnik — star možiček — s
svojo ženo. V hlevu stojita kravica in
koza, a stari gospodar veže metle in ple-
te košare, da prisluzi za sol.

Pred nedolгим časom je prišel h ko-
čarju mestni agent in mu ponudil držav-
ne gradbene srečke v nakup. Starec je
najprej odklonil, končno sta se pa le ta-
ko pogodila, da bo plačal agent zanj
prvi obrok, zato mu je pa dal kočar tri
mlada drevesca.

Kmalu nato se je pripeljal pred revno
kočo avtomobil z več gospodi. Le-ti so
kočarju povedali, da je zadela njegova
srečka dve milijardi avstrijskih kron.
Možu je bila novica močno všeč, toda —
znorel ni in tudi od kapi se ni dal za-
deti, kakor bi storil marsikdo drug ali
druga na njegovem mestu. Sedel je mar-
več takoj v avtomobil in se odpeljal na
Dunaj po denar. Povsodi si je dal postre-
či, povsodi je dal obilo napitnino — to-
da vse po pameti. Večji del denarja je
naložil v neki dunajski banki, 2000 ši-
lingov je pa vzel s seboj in jih naložil
v domači rajfajznovki. Svoji ženi je
prinesel z Dunaja v nahrbtniku — 8 kg
jabolk. Nato pa je zopet sedel na svoj
trinožnik na podu in se z nezmanjšanim
veseljem lotil svojih metla in košar. —
To se pravi srečo junaško nositi!

Orel je hud na letala.

V Ameriki je neko letalo frčalo čez
hribe. Naenkrat se je velikanski orel
srdito zagnal proti njemu ter jel kavšati
letalca, ki sta sedela notri. V borbi s or-
lom sta izgubila oblast nad strojem ter
padla in se ubila.

Slovo odličnega moža.

(Dopis iz Gorice).

V soboto je gospod David Doktorič zapustil Gorico in se preselil v Jugoslavijo. Njegov odhod pomeni za škofijo veliko izgubo, velika vrzel je nastala tudi v gospodarskih in kulturnih organizacijah, zato tudi ni mogoče, da bi njegov odhod ostal brez odmeva v javnosti, tembolj ker je bil gospod David Doktorič prav izrazita osebnost.

Doktoričev življenjepis.

David Doktorič se je rodil v Našičah v Slavoniji 24. oktobra 1887. Njegov pokojni oče Ivan je bil prej orožniški rešpicent, a se je kasneje preselil v Našice, kjer je bil dodeljen upravi veleposestva grofa Pejačevića.

Ko je bil David eno leto star, so mu očeta umorili. Hišni gospodar je sumil, da ima stari Doktorič nekaj denarja pri sebi in ga je čakal na poti proti Podgorici, kjer ga je ubil in mu vzel 20 goldinarjev. Morilec, neki Borovič, je bil radi umora obešen.

Tedaj je mati vzela Davida in šla v Červinjan na dom stare matere. Mati se je borno preživljala in zato je Davida vzela k sebi njegova teta na Dunaj, kjer je deček pohajal ljudske šole in jih tudi dovršil. Leta 1897. se je teta z nečakom preselila v Červinjan, ker ji je umrl preseljenec Franc Schwarz, pismonoša iz češkega Brna.

Ko je deček bil v Červinjanu in je znal dobro nemško, se je zanj jela zanimati baronica Marija Peteani, ki je vse storila, da bi dala dečka študirati. Ker je bil David po očetovem pokolenju Kranjec, so ga po posredovanju deželnega odbornika Schafferja kranjskega sprejeli v ljubljansko Marijanišče, kjer je bil rajni dr. Lampe za ravnatelja. V tretji latinški je bil sprejet v goriško Malo semenišče. Leta 1907. je z odliko dovršil gimnazijo, kjer je imel za sošolca dr. Josipa Aviana, sedanjega kabinetnega šefa tržaškega prefekta, ter Venceslava Beleta, kanalskega dekana in slovenskega literata. Leta 1911. je Doktorič dovršil bogoslovje, nakar je po novi maši bil imenovan za kaplana na Placuti, obenem mu je odbor Alojzijevejšča poveril vodstvo tega važnega vzgojevališča, kar pomeni za mladega duhovnika pač veliko odlikovanje. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je šel jeseni 1914. za kurata v Gaberje pri Štanjelu, kjer je ostal do oktobra 1918., ko ga je goriški nadškof poklical v Gorico, kjer je postal kancelist nadškofijske pisarne, obenem pa je upravljal župnijo na Travniku in pod Turnom, dokler se nista vrnila župnika. Obenem je hodil po zapuščeni Furlaniji, kjer je maševal, italijansko in furlansko pridigoval. Pripominjamo namreč, da je gospod Doktorič popoln poznavalec slovenskega, italijanskega, nemškega in furlanskega jezika v govoru in pisavi. Ker ni bilo takrat, to je ob prevratu še nobenega slovenskega duhovnika v goriški

okolici, je nujne dušnopastirske posle opravljajal po vsej okolici.

Ko se je leta 1920. na ruševinah goriške dežele jela spostavljati Zadržna zveza, je bil David Doktorič poklican za tajnika, ostal pa je obenem kaplan na Travniku; to obojno službo je vršil do zadnjega, ko je zapustil naše kraje, ker mu ni bila priznana prošnja za italijansko državljanstvo.

Doktoričeve zasluge.

Kdor bo popisoval Doktoričeve zasluge, ta bo imel veliko nalogo, ker je bil Doktorič mož vsestranskega delovanja.

V prvi vrsti je bil Doktorič zgleden dušni pastir, ki je z živim zgledom dajal moč naukom, ki jih je nedeljo za nedeljo oznanjal. Povsod, kamor ga je božja previdnost postavila za dušnega pastirja, povsod je neumorno in nesebično žrtvoval vse svoje najboljše moči za dušni blagor vernikov. Tudi v Gorici, kjer je imel kot tajnik Zadržne zveze že itak veliko dela, je kot kaplan zgledno vršil svojo nalogo. Vsako nedeljo in praznik je zjutraj od šestih maševal, imel pridigo in popoldne krščanski nauk. Vse leto pa je nedeljo za nedeljo in tudi v delavnik, zlasti še v postnem času, dolge ure predsedal v mrzli spovednici in vernikom delil nadnaravne utehe.

David Doktorič je imel toliko dušnopastirskega dela, da bi se marsikateri drugi njegov sobrat s tem delom zadovoljil in bi drugo delo odklanjal. Toda Doktorič je bil mož po božji volji in je kot socialno čuteč človek imel za nedopustno, da bi svoje talente zakopal, in je smatral za grešno, da ne bi ubogemu ljudstvu pomagal in mu stavil na razpolago vseh svojih moči. Držal se je Zveličarjeve besede «Misereor super turbam». Samo iz tega vidika bomo zapopadli vsestransko Doktoričovo delo. On je smatral svoje karitativno, gospodarsko, prosvetno delo le kot dopolnilo dušnopastirskega poklica.

Mladinsko vzgojno delo.

Kot nov kaplan in vodja Alojzijevejšča se je z vso silo lotil reforme Alojzijevejšča, ki se je pod njegovim vodstvom prelevilo iz bornega dijaškega bivališča v moderno vzgojevališče. Število dijakov se je povišalo od 45 na 80. Vpeljal je pravi vzgojni sistem domačnosti in higijena se je v zavodu šele pod njim udomačila. Prej je veljal sistem: Sprejemajmo najbolj uboge. Doktorič je vpeljal sistem: Ne najbolj uboge, ampak najboljše.

Cerkveno petje.

Na Travniku je prevzel vodstvo pevskega zbora in v kratkem smo imeli v cerkvi prelep mešan zbor, ki ga je ob slovesnostih spremljal orkester, katerega je tudi Doktorič vodil. V Gorici je bil načelnik pevskega oddelka Presvetne

zveze, ki je štel najmanj 80 zborov po deželi.

Ta pevski oddelki je leta 1925. priredil prvi glasbeni tečaj, na katerem so poučevali glasbeniki Adamič, Srečko Kumar, Ivan Grbec, Orel, Sever, Šček, Bortolotti. Doktorič je bil v stalnih stikih z Vinkotom Vodopivcem, Stankotom Premrlom, drjem Kimovcem, našimi prvaki na glasbenem polju. Pevski oddelki je imel prilogo v Čolnici. Sam je zložil sedem Marijinih pesmi, dve evharistični, svetogorski kraljici, razne svetne pesmi. Cerkveni glasbenik ima v njem stalnega sotrudnika.

Delo na gospodarskem polju.

Ko je postal tajnik Zadržne zveze, je bila zveza v ruševinah. On je bil takorekoč duša vsega obnovitvenega dela. Uredil je nanovo arhiv, kakršnega iščete drugod zama, tako da ga vladni komisar Zadržne zveze ni mogel dovolj pohvaliti. Vodil je vso zadržno propagando zveze, ki je takrat obsegala 80, a šteje danes že 170 članic. Doktorič je bil eden glavnih činiteljev v akciji za izmenjavo bankovcev. Samo enkrat jih je iz Ljubljane prenesel za 1.800.000 lir. Na Doktoriču je slonelo ogromno delo obnovitve knjig, ki so bile po večini izgubljene. Po Doktoričevem podnetu je zveza odlično skrbela za vzgojo mladih zadržarjev in je v ta namen priredila več tečajev. Zadržna zveza je organizirala uvoz semenskega krompirja, kar je bilo spričo znanih ovir jako težavno delo, pravtako je zveza organizirala izvoz zgodnjega krompirja. Njegovo delo je bila velikopotezna akcija v prid idrijskim čipkam, kar pa se žal ni posrečilo, pri čemer pa nima zveza nikake krivde. Vsem je znano, da je bil Doktorič marljiv sotrudnik Gospodarskega lista.

Obnova dežele po vojni.

Goriška je bila po vojni en sam kup razvalin. Treba je bilo sploh vse spostaviti. Takrat se je osnoval odbor za obnovo Goriške. V tem odboru, v katerem so sedeli poleg poslanca Ščeka zastopniki obeh narodnosti in vseh strank (razen komunistov), kakor na primer gg. Ignac Križman, Franc Gorkič, arhitekt Luzatto, dr. Sturani, dr. Targioni, inženir Ribi, Stofa za socialiste, in drugi, v tem odboru, čigar član je bil tudi Doktorič, si je leta stekel za deželo nevenljive zasluge. Ta obnovitveni odbor je izdeloval spomenico za spomenico za razna ministrstva, vršil krepko propagando v prid oškodovancev, naredil brez števila poti v Rim, ta odbor je rešil goriški deželi milijone in milijone, ki bi se sicer zgubili.

Razno kulturno delo.

Po vojni je Doktorič največ naredil, da se je obnovilo Katoliško tiskovno društvo v Gorici, ki ima trajne zasluge za povzdigo verske prosvete našega ljudstva. Po vojni je bil temu društvu prvi predsednik in sicer do 1923. leta. Pod njegovim predsedovanjem se je ustanovil mesečnik Mladika, ki ostane trajne

vrednosti v naši kulturi. Ta list izhaja sedaj onstran meje. Ko so se jeli po vojni vračati prvi oddelki našega ljudstva domov in še ni izhajal noben list je bil Doktorič med prvimi, ki je poudarjal potrebo, da se ljudstvu nudi čtivo, ki je bilo v časih novih zakonov tembolj potrebno: dobili smo Stražo.

Doktorič in politika.

Ko se je na Goriškem pred vojno bil boj med strankami, in je bil boj bolj osebnega značaja, tedaj se je proti strankam Gabršček in Gregorič dvignilo gibanje nove struje, ki je hotela, da iz politike izginejo vse osebnosti in se namesto oseb postavijo načela, takrat je Doktorič brez oklevanja pristopil k temu gibanju in je sodeloval pri Novem času, ki je z vojno prenehal. Od tedaj se Doktorič ni več udeleževal političnega življenja, tembolj ker ni bil naš državljani.

Gorica brez prenočišča.

Vsi vemo, kako je bilo v Gorici takoj ob koncu vojne. Nadškof ga je poklical v pisarno za kancelista in kot tak je zopet uredil razdejani arhiv. Doktorič je stanoval v tretjem nadstropju hišne številke 2. bivše Gosposke ulice, kjer je imel samo kuhinjo pokrito. Sam si je pokril še dve sobi, sam si stesal okna in vrata. Njegovi sobratje, ki so prihajali v Gorico in niso mogli v porušenem mestu dobiti prenočišča, so se redno posluževali Doktoričevega prenočišča, ki ki so ga krstili za «Hotel gratis».

Neprijetnosti.

Mimogrede naj omenim, da mu je kot kaplanu na Placuti stregla teta, ki je bila Nemka. Ker je kot odbornik pri raznih društvi prihajal po sejah bolj pozno domov, jih je moral redno slišati od tete, kakor na primer: «So ein Geistlicher. Du bist ein rechter Geistlicher!» Pa mu je dodala: «Das Lumpenglockerl laeute um neun Uhr». Med vojno je bil na deželi. Takrat je moral trpeti preganjanje, ker so mu očitali, da hujska ljudstvo proti vojni in posebe proti armadi.

Kakor vsakemu marljivemu, idealnemu delavcu, tako tudi Doktoriču niso bile prihranjene bridke ure očitovanja, obrekovanja od strani častiteljnih, nevoščljivih in podobnih elementov.

Gospod Doktorič! Bog, ki je v nebesih, in ki pozna duše in srea, in ki beleži vsa naša dela, On naj Vam poplača vse dobro, kar ste storili našemu ljudstvu, On naj Vas tudi nadalje blagoslavlja. Zbogom!

Vojni oškodovanci

Vojne oškodovance opozarjamo, da se je finančna intendantca v Trstu postavila na stališče, da ne bo dajala več informacij o stanju prošnji; pač pa si bo uradnik zabeležil ime oškodovanca, ki bo prošil za informacije. Oškodovanec ne bo prejel nikakega odgovora ne tisti dan ne pozneje, vendar finančna intendantca obljublja, da bo storila vse, da se prošnje čimprej rešijo.

PODLISTEK.

Gostaceva hči.

11

(Spisal T.)

«Torej se vsa vas laže», preseka ji Jurij besedo. Posvetilo se mu je v glavi, in skoro trdno je bil uverjen, da mu je jasna vsa stvar, jasne Jerine spletke, jasna nedolžnost gostaceve hčere. Srce mu je od radosti poskočilo.

Jera je bila popolnoma poražena. Bledica na njenem velem obrazu je kazala očitno, kaj se godi v njeni duši. Videč, kako lepo jo je speljal na led, oglašil se Jurij po dolgem molku z rezkim glasom: «Da bi jaz vedel, kdo si drzne tako nesramno obrekovati to ubogo Manico, izderem mu pri tej priči strupeni jezik!» In jezno zavijti roko, da žena plaho skoči v stran. Vedela je, zakaj se Korenov sin tako poteguje za čast dekletovo, in sram je je bilo. Da vsaj nekoliko odvrne od sebe sumnjo, zajecija pohlev-

no: «Moj šimen pa je uni dan pravil, da jo je našel na Lukanovi snožeti vso objokano. Torej nekaj mora vendarle biti, bodisi to ali to.»

«Ako je jokala, jokala je zaradi bolnega očeta», brani jo mladenič in poskuša zatajiti svoj notranji nemir. «Mar bi ti ne jokala, ko bi trpela toliko, kolikor trpi ona — po nedolžnem?»

«Mogoče!» odgovori Jera, uvidevši, da se je znova vjela v drugo zanjko, ko je to izkramljala; prepričana je namreč bila, da Mana tedaj ni jokala po očetu, nego po Juriju.

Med tem sta dospela do domače vasi. Jurij je krenil po bližnjici proti domu, Jera pa je capljala po glavni cesti dalje; skoro pozabila sta se pri razhodu posloviti.

Globoko se je oddahnila starka, ko se je videla samo. Jezila se je sama nase, da temu mladeniču ni mogla biti kos. Nevoljno je stresala glavo in mrmrala sa-

ma š seboj: «Poroka bo! Prav gotovo bo poroka, čeprav se bo stari upiral z rokami in nogami. Vzeli jo bo moral pod streho rad ali nerad. Oj, Mana!» To je bil sklep njenega razmotrivanja in sicer tako važen, da si ga je glasno dvakrat ponovila.

Mladi Koren pa je bil danes v prvič zopet v resnici vesel. Tako ponosno je prihajal proti domu, da se je materi, sedeči v sobi pri odprtem oknu, kar samo od sebe smejala in da je pozabila hipoma vse bridkosti prešlih dni.

A tudi Andrej je bil ta večer izredno dobre volje. Vaški fantje so se sešli po nauku v krčmi, da si zalijo in odmočijo zasušena grla. Korenov blapec je bil danes duša cele družbe. Tovariši so mu kar navskriž častili in ga želeli videti kmalu pred oltarjem z družico od strani. Andrej se je sicer branil takih častitek, češ, da je vse govorjenje o njem le gola laž, a prijatelji se niso dali preveriti. Rad ali nerad je moral igrati vlogo že-

nina v njih sredi in dajati za pijačo, ki je slednjič vsem zmešala glave.

«Andrej, kadar bo svatba, boš tudi mene povabil; jaz imam harmoniko», ponudi se mu prvi. «In mene tudi! Jaz znam plesati!» dostavi drugi. «In mene tudi! Jaz znam piti, jesti, norce briti», glas se vsi h krati in dvigajo kozarce ter trenkajo z Andrejem tako junaško, da ga izlijo več po mizi kakor v grla.

«Kaj mislite? Lepa nevesta bo ta Mana!» hvali jo prvi. «I, kaj lepa! Pridna bo, pridna, da ne kmalu katera tako. Vse bo hotela sama narediti. Andrej, ti boš samo roke križem nosil», prorokuje mu drugi. «Le nekaj bi moralo biti boljše», pomišlja si tretji. «Denarja ne bo prinesla, denarja!» «To nič ne dè», tolaži ga četrti. «Denar bo kar sam na kup letel, ko se vzameta. Še Korena lahko prekosiš, Andrej, ako le hočeš». «Potem te pa za župana izvolimo», obljubuje mu nekdo, ki ni volilne pravice nima.

Tako so zidali tovariši svojemu pri-

Kaj nam z dežele pišejo

IZ JELŠANSKE OKOLICE.

Naj odgovorim vašemu fantu, ki hoče nekaj popravljati, pa ne ve kaj bi popravil, ne kje bi začel. Nisem obsodil vseh deklet, ker drugače bi bil zapisal »vse«, ne pa »nekatero«, ravnotako pa nisem hotel priobčiti imen vseh modrih in pametnih, na katere smo lahko ponosni. Želim le, da bi bile te junakinje uspešen zgled slabšim, katere, je pač treba na pravo pot navračati.

Vsem, ki sumijo g. Moharja, da je on poslal zadnji dopis, moram reči, da nespreno sodijo. Kako naj on draži in plaši pohlevno čredo, ko jo mora le na lep način vabiti v svojo hišo? Kot gostilničar bi tako delal le proti svoji koristi.

Poglejmo si naše gospodarske razmere še od druge strani. Naši očaki in starejšini, ki po končanem vaškem zborovanju sedajo k čaši črnega istrijanca, ne vidijo z odprtimi očmi. Ko črna privre do jezika, takrat pa še posebno ne manjka denarja; vedno ga je dovolj za ložbe, ki skubijo naša posestva. Zajemljive so razprave o juših. Pri teh imate priliko občudovati advokate iz Rupe in Lipe; nazadnje bo od teh jušov in gmajev prav malo ostalo. Lipljani so že skoraj vse izsekali. Rupljani sploh nič nimajo. Ravnotako imamo priliko gledati gole rebri šapljanke in paške gore, ki je bila ob koncu vojne še lepa in bogata šuma, zdaj pa je zginita, kakor bi jo voda odnesla. Čudili se boste pa, če vam rečem, da jo je odneslo vino. Žalostno ali resnično!

Po mojem mnenju je najbolje, da se vsi kmetje naših kraških vasi oprimejo ovčereje, ki v takih razmerah z majhnim trudom največ donaja. Veliko je tudi še senožeti, ki bi se z majhnim naporom dale očistiti in pognojiti.

Upajmo, da naš kmetič znova vzljubi ta rodna svojca tla in da jih začne bolje negovati, ker v tem je edina gotova pomoč.

IZ LOKE v Istri.

Marsikomu (tudi meni) se čudno zdi, da se nobeden ne oglasi v M. l. iz naše fare. Menda je pust vsem zmešali misli in odnesel lire, tako da smo vsi suhi in pusti še bolj kot je oni v pratiki. Vedeti je treba, da je posla vsa kreda našim vlijudnim krčmarjem. Tako smo »šraubali« po mizah signale in številke briškole in trešeta. Kdor je pa plesal, je pa dal denar za kordje. Pili smo pa vsi vino, verjetno in drugo, kar je bilo že komu všeč, samo ta razloček je bil: pijanci in plesalci, eni in drugi, so potem zdravili mačka, plesalci pa so bili toliko na slabšem, da so zdrasli »postole«, zato pa rabi sedaj čevljar usnja, drete in smole. Zato ni nič čudnega, če jamramo: slabi časi, ni denarja. Seveda ni denarja, ker nam ga take neumne zabave največ »pouzamajo« iz že tako suhih žepov. Nekí vdovec se je sam pohvalil da je dal 70 lir za kordje (to je ples). Bog daj norcem pamet!

Ko pa priredi č. g. župni upravitelj takomenovani oter za popravilo farne cerkve in nje potrebnosti, darujejo ženske po 50, 20, in 10 vinarjev. Toliko, da ne ostane zadaj. Moški pa ostanemo lepo zadaj v cerkvi blizu vrat na miru. Kakor da se nas ne tiče vse to. Torej ni nič čudnega, da imamo farno cerkev v takem stanu. No, sedaj smo jo za silo popravili, toliko da se lahko opravi v njej sv. maša in drugo. To pa po zaslugi našega č. g. žup. upravitelja. Ali še je dela, še popravila pri cerkvi. V mesecu maju bomo imeli, kakor nam je obljubljeno, sv. birno. Te ni bilo pri nas od leta 1916. Torej celih dvanaest let. H koncu še to:

žatelj gradove v oblake in marljivo praznihi bokal za bokalom na njegov račun. »Saj si Korenov«, sklicavali so se in terjali pijače. »Ti lahko daješ, ki imaš več, kakor mi vsi vkupe«.

In Andrej je bil pokoren in darežljiv kakor grof. Tolikim voščilom se ni mogel več ustavljati; veroval je nazadnje že sam, da bodeta z Mano prej ali slej še mož in žena. Smejal se je iz polnega srca od radosti, tovariši pa so si nametžikovali in se tiho smejali.

Pozno v noč so odrinili proti domu. Oštir pa je vzel kredo v roke in zapisal na desko Andrejevo ime ter še par kljuk zavrano.

»Preveč mu zaupaš«, dejala je oštirka soprogu, videč začrtano število.

»Bo že, saj je Korenov! Pošten je pa tudi«, potolažil jo je mož in obveljalo je.

Andrejevi tovariši pa so bili tako nevljudni, da niti domov niso spremili svojega dobrotnika, kateremu nocoj ce-

Darujmo vsak po svojih močeh za svojo cerkev. Kojti farna cerkev, lepo napravljena, je faranom ponos in veselje.

PODGORJE.

Na 16. marca je naš g. župnik blagoslovil prelepe kipe za novi oltar presv. Srca Jezusovega. Oltar je tirolsko delo. Na sredi je velik kip presv. Srca Jezusovega, na desni sv. Mala Terezija, na levi sv. Anton Padovanski. Vse je zelo lepo. Dekleta so oltar okrasile z vencii, otroci so potresli ves prostor pred oltarjem z zvončki. Zbor je lepo prepeval. Tako nas bo ta novi oltar tudi spominjal na duhovnika, ki je moral oditi od nas na štajersko. Presv. Srcu smo posvetili našo vas, naj božji Dobri pastir varuje in tolaži svoje ljudstvo.

Za novi oltar je prišlo okoli 2000 L darov od Podgorcev iz Amerike. Izrekamo jim tem potom svojo zahvalo. Bog povrni!

BREZOVICA pri Materiji.

Kakor beremo iz te ali one vasi, najdemo, da je podobno tudi pri nas. Tudi tukaj so taki možje doma, ki imajo obilo denarja, se radi v gostilni zasede in dajo zaslužiti. Za pust so tudi pri nas neobogljivi fantinci šli nabirati klobase ter nabrano zapili. Starejši fantje jim puste delati, kar hočejo. Ali ni torej tako, kakor se bere od kje drugod, povsod seveda ne. Brezovica naj bi raje potegnila za boljšimi vasmii.

LANDOL.

Malokdaj se oglašam v listih. Toda, ker vidim, da se neki dopisnik že parkrat pomalo spotika nad landolskimi fanti, hočem navesti par njih zgledov, kateri so lahko zgled tudi fantom sedanjih vasi.

Landolski fantje imajo svojo cerkev in kapelico, za katero skrbijo sami, da se nahaja zmiraj v najlepšem redu. Od leta 1915. je bila cerkev že dvakrat od strele poškodovana, za katero so sami fantje prispevali, da se je popravila. V cerkvi se vrši vsako leto sv. maša za fante, takozvana »fantovska maša« in katere se v večji množini udeležijo fantje. Plesa tudi ni bilo v Landolu že več let, da bi ga fantje sami priredili, pač bil je zadnji ples pred štirimi leti, katerega je priredilo prostovoljno gasilno društvo in od katerega je bil čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja. Letos je bilo tudi gasilno društvo razpuščeno, katero je pod vrlim načelstvom g. Josipa Boleta zelo napredovalo in je pri več požarih z veliko požrtvovalnostjo delovalo.

ROČINJ.

Zadnje dni so združili našo starodavno občino Ročinj s Kanalom. Posamezne bo stalo to več izgube časa in tudi denarja. Zato prosimo tozadevno oblast, da bi šla oddaljenim vsestransko na roko.

Začetek februarja se je zopet obnovila mlekarina, ki je že obstajala pred vojno. Ob splošni revščini je to edini up našega kmeta, da nam bo vsaj deloma za davke preskrbljeno.

V nedeljo dne 12. februarja smo imeli izredno lepo slovesnost. Blagoslovil se je nov kip Matere B. sedem žalosti. Ob dveh popoldne smo se zbrali v obilnem številu pred župniščem. Slovesnost se je pričela z Marijino pesmijo. Potem se je razvil pod vodstvom domačega gospoda kurata sprevod iz župnišča proti cerkvi. Sprevod je otvoril križ s šolsko mladino pod nadzorstvom nje dobrih vzgojiteljev. Za tem so korakali v velikem številu fantje in možje, kanalska in domača

sta in steza ni bila povsodi dovolj široka.

»Saj luna svetl!« potolažili so ga in šli svojo pot, on pa svojo.

»Rad bi vedel, kako se bodeta z mladim Korenom razumela?« izproži pogovor tisti, ki je bil najbolj trezen. — »Kaj drugega? Proč ga bo zapodil; zakaj pa je tak norec, da vse verjame!« odgovori mu tovariš.

»Potem grem pa jaz h Korenu služiti«, pripomni nekdo. »In nam boš za vino dajal kakor Andrej«, dostavi drugi. »Da, ako bi bil tako prismuknjen, kakor je on«, zavrne ga prejšnji.

Iz dalje začujejo hripav Andrejev glas:

»Tri leta že služim,
Tri leta še bom.
Če ona me noče,
Za »ibljatarja« bom!«

in glasno se začno smejati. Sprimejo se in zapojo, a ne mnogo lepše nego njih predobri prijatelj.

(Dalje.)

Marijina družba z zastavo in palmami. Lep je bil pogled na dekleta, ki so nosila košarice polne različnega cvetja. Spremljale so jih ob straneh male deklice, ki so držale v rokah trakove, višee se košarice. Sledili so pevci in duhovščina. Male deklice so neposredno pred kipom M. B. trosile cvetja. Težak in ličen tron s kipom M. B. dvignejo fantje in ga oddajo dekletom. Ob kipu so šla dekleta belo oblečena s svečami. Vsem do srca segajoč je bil prizor pred cerkvenimi vrati. Na preprostem, a lepem slavaloku sta dva angela nepremično držala trakova, ki sta se, raztezala znad sredine vrat z napisom »Ave Maria, Mater dolorosa«. Druga dva pa sta, obrnjena proti prihajajoči nebeški materi, držala sklenjene roke. Ljudi se pred cerkvijo kar trlo, tako, da ni bilo mogoče vzdržati pravega reda. Ko je dospela Mati Božja do vrat, ji pride naproti domača Marijina hči, ki jo v prekrasnih besedah pozdravi in jo prosi, naj bi pri nas na veke ostala. V tem trenutku so bile oči vseh navzočih rosne. Ko so postavili kip na vzvišen prostor v sredini cerkve, ki je bila vsa z zelenjem ovenčana, ga je blagoslovil preč. g. dekan Venceslav Belč, ki je tudi procesijo vodil v spremstvu preč. g. Franca Močnika, vikarja iz Avč in g. prof. Filipa Terčelja iz Gorice. Poslednji je imel nato govor, ki je segal vsem do srca in ganil marsikoga do solz. Na koncu so bile še pete litanije M. B. in blagoslov. Tako se je končala slovesnost, ki ostane v trajnem spominu vsem Ročinjem.

Dolžnost naša je, da se zahvalimo na tem mestu svojemu dušnemu pastirju, preč. g. Karlu Reja, za ves njegov trud, da je priredil tako veličastno slovesnost, ki nam je nudila toliko dušnega veselja. Ljubi Bog naj ga ohrani na mnoga leta med nami! Istotako se zahvalimo tudi vsem zgoraj imenovanim preč. gospodom, ki so s svojo navzočnostjo dvignili vso svečanost. Vse naše priznanje gre pevcem in pevkam, posebno pa prevodju g. Josipu Malnič za njegovo požrtvovalnost. Vsa čast tudi domačim fantom in dekletom in vsem ki so s svojim trudom pripomogli k večji časti Marijini. Hvaležni smo tudi vsem okoličanom posebno Kanalcem in Avčanom za nepričakovano obilno udeležbo. Marija naj vsem obilno poplača.

Izvrstna jed

za kosilo in večerjo so testenine »Pekatele«, makaroni, spageti, in dr. Kadar jih kupuješ zahtevaj 1/2 kg. zavojce z napisom »Pekatele«.

IZ JABLANSKE OBČINE.

Vsako leto se mora kmetovalec, zlasti pa sadjar pritoževati, da malopridneži, posebno pa razbrzdani otročaji delajo škodo. Že v juniju in juliju se spravijo nad zelero, nezrelo sadje, lomijo veje, odrasajo lub in teptajo travo. Prav bi bilo, da bi starši svoje otroke lepo podučili, da ne gre tako, in bi jih morali tudi posvariti, če se pregreše in po zaslugi kaznovati, da se tako delo prepreči. Naj bi jih z mladega učili gojiti sadno drevje. Marsikateri mladenič v zimskem času pobaja in postaja po vasi, ko drugi obrezavajo, mažejo, okopavajo in gnoje okoli drevja ali delajo nove nasade. Večkrat se bolj zaostali kmetovalci posmehujejo naprednejšim sosedom, namesto da bi jih skušali posnemati.

Kmetovalec.

DORNBERG.

Za praznik sv. Jožefa smo imeli zelo lepo cerkveno prireditev. K prazniku je bila tridnevna, pri kateri je imel govor prof. Filip Terčelj. Na praznik sv. Jožefa so pristopili fantje k skupnemu sv. obhajilu pa tudi drugih vernikov velika množica. Vzorno je bilo te dneve tudi petje pod vodstvom g. Lojzeta Bratuža. Izbran pevski program je prišel na vrsto na praznik sv. Jožefa, ki je tudi godovni dan našega g. župnika in njegovega strica, ki mu je duhovni pomočnik. Popoldne pri blagoslovu je bil pravi cerkveni koncert. Solospeve je pel g. Jožko Bratuž s spremljanjem violine. Pele so se Vodopivčeve, Premrllove, Gruberjeve in druge skladbe. Slovesnost se je zaključila z mogočnim pozivom »Povsod Boga!« Pohvalo moramo izreči našim fantom in zahvalo prirediteljem in sotrudnikom, Bog živi!

MAČKOVLE.

V naši vasi se je prigodilo marsikaj, odkar se nismo oglasili. Na pustno nedeljo smo imeli veliko slovesnost in cerkveni blagoslov. Vsa vas je bila praznična. Stari in mladi so bili veseli in zadovoljni, da so učakali slovesen dan, kakor ga ni bilo tako brž, odkar so cerkev sezidali. Gotovo pa takrat ni bilo tako lepega petja v cerkvi. V nanovo poslikani cerkvi se je vršila ta dan po-

roka in tudi dva krsta. Cerkev je bila s cvetjem ovenčana in pri službi božji polna domačega in tujega ljudstva. Popoldne je bil tudi blagoslov.

Za popravo cerkve smo veliko žrtvovali z denarnimi doneski in s tlako vsi po vrsti in zmognosti. In še bi bilo treba par sto lir, da bi se cerkev tudi odzunaj bolje uredila.

Za pust nismo imeli plesa, pa tudi sicer že par let ne. Ščasoma bomo izgubili vse veselje do plesov, kot kaže. Imamo 50 fantov v vasi; tri dele jih je, ki ne plešejo in ne popivajo čez mero. Kriza je. Pomankanje v žepih, v gostilnah in povsod. Delavci so brez služb. kmet brez semena in krme. Bojimo se pomladi. V sedanjih razmerah ne moremo gospodarstva izboljšati v znatni meri, ker za to je treba tudi denarja, kredita. Ceste in poti imamo slabe. V vasi primanjkuje vsako leto vode, vendar na vodovod, kakor ga je treba, se ne misli. Sveta njiva je v slabem stanju, zidovje se bode razpadlo, kapela je slaba.

Na 12. marca smo pokopali Albina Tula s 15. številke, mladeniča vsem vaščanom priljubljenega. Bil je vesel in bister, pa zmerom pošten. Rad je čital knjige in liste. Mnogo ljudi se je udeležilo njegovega pogreba, godba mu je svirala in pevci peli žalostinke. Dragi Albin, uživaj neskaljeno nadobneško!

Mačkovijski kmetič.

ŠMIHEL pri Postojni.

Iz naše vasi se pa res malokdaj oglašimo. Pa tudi nimamo nič prav posebne povedati. Norelo in plesalo se ta predpust ni kot je bila navada; je bilo premalo denarja za na svojo roko, pa so se fantje porazgubili v druge vasi. Poročil se je letošnji predpust samo eden, drugi pa pravijo, da raje plačajo davek, kakor da bi jim sitne ženske kratile zlato svobodo. Zaslužka je pri nas malo. Seno, ki je naš glavni dohodek, ima letos zelo nizko ceno.

Naši gozdarji tudi jamrajo da jim ne gre vse tako, kot bi si želeli, poleg tega pa še eden drugega izpodjedajo ter tako »froht« dol porivajo.

V Šmihelu smo imeli dva dni gledališče kakor v kakem mestu. Prireditelji so bili fini igralci in umetniki v telovadbi. Toda kmalu so se prepričali, da pri nas nismo bogve kaj vneti za take reči, oziroma, da nimamo denarja.

V februarju smo pokopali našega dolgoletnega vaškega mežnarja Vkljub visoki starosti, 84 let, je opravljal svojo službo do zadnjega; par dni pred smrtjo je še stregel pri sv. maši N. p. v m.

POVIR.

Pri nas se pečemo z raznimi kmetijskimi strokami. Pred nekoliko leti je bila tu posebno v časih ovčereja. Z rejo koz se pa nismo ukvarjali. Pravijo, da je ta žival zadnji čas občutno obdavčena radi škode, ki jo dela z objedanjem mladega listnatega drevja. Gre se za varstvo gozdov. Odslej se bomo sicer neveseli zanimali pa še za neko drugo panogo, namreč srnorejo, ki jo ne bo uničil davek, čeravno bo zelo škodovala gozdu. Posebni razumniki v tej stroki so neki tržaški gospodje, ko imajo v zakupu naš lov. Naročili so, kakor smo zvedeli, večje število srn baje iz Avstrije in Čehoslovaške. Gotovo bo to kaka plemenita pasma, s katero hočejo požlahtniti in pomnožiti zanemarjeno pleme domačih srn.

Bog ne daj, da bi šel kdo na lov. Nekoga našega sovaščana so pri takem delu zasačili lovski čuvaji. Po končani sodni obravnavi je pravil, da je bil vprašan, če je imela srna, ki jo je ujel, znamenje na ušesih (oringel). Mož se pa ni hotel ponašati s tem, da lovi srne, ki nosijo uhane. Govoril je resnico, sicer bi moral drago plačati srno Avstrijanko ali Čehinjo in nje prevozne stroške. Njegov odvetnik - branitelj ga je zagovarjal na podlagi zakona. Moral je prestat vsaj toliko kazni, da je bil takorekoč volk sit in ovca cela.

Kakor je po gozdnem zakonu zabranjen vstop naši živini v gozd, tako naj bi bil prepovedan tudi českim oziroma avstrijskim srnam. Bolj prav bi bilo če bi mi izvažali naše srne kam tje v Avstrijo, od koder naj nam bi poslali lesa za popravo naših bornih stanovašč.

Naše punce bodo menda žalostne, ko bodo zvedele, da tekmujejo z njimi glede lepih uhanov češke in avstrijske srne.

Kotš Navt.

Po čem je lira?

Dne 21. marca si dal ali dobi:

Za 100 dinarjev	33.10 L
» 100 čeških kron	55.85 »
» 100 franc. frankov	74.35 »
» 100 švicarskih fr.	363.— »
» 100 nemških mark	449.— »
» 100 avstr. šilingov	263.50 »
» 1 dolar	18.70 »
» 1 angleški funt	92.— »

Premška cerkev.

Ker je neprijetna okoliščina, da obe soseski: Prem in Bitinja nimata svoje lastne podružnice, — že mnogoterim neprijetnostim o cerkvenih zlogih in popravilih priložnost dala, — smo danes skup zbrani podpisani župani in soseskinci moške sklenili, ravno iz tega namena, da bo za vse prihodnje čase ob enakih zlogih in cerkvenih popravilih lepa sporazumnost in mir med vsemi soseskami cele premške fare vtrjen in ustanovljen, — kakor nasleduje:

Zbrali smo k temu ravno priliko, ko se ima nova cerkev zidati, ker z novo cerkvijo naj se takorekoč nova doba začne.

Sklenili smo.

1.) Da bosti obe soseski, Prem in Bitinja poleg drugega zloga, še zraven vsaka hiša štiri goldinarje enkrat za vselej odrajtali.

2.) Ta znesek se ima vsaj do sv. Martina 1866. v cerkveno kaso odrajtati.

3.) Kdor do odmenjenega časa tega zneska odrajtal ne bo, mora potem letne obresti 20 kr cerkvi odrajtovati tako dolgo, da bo obljubljeni kapital 4 gl vplačal.

4.) Omenjene obresti kakor tudi kapital, ki ga bo kdo odrajtal, se bodo sprejemale v cerkvenih rajtengah, to je, cerkvenemu predstojništvu odrajtati mogle.

5.) Ako bi se kdo tej danes narejeni pogodbi ustavljal — od teh dveh sosesk namreč, ki se «pod zvon» imenujete, se bo potem kateremukoli mrliču iz njegove hiše, kakor vsem drugim faranom, ki imajo lastne podružnice, le enkrat, to je, le takrat zvonilo, kadar, mrliča pokopat prinese; ako bo pa hotel, da se mu bo trikrat ali večkrat zvonilo, bo moral vsako zvonjenje posebej plačati, namreč 2 gl a. v.

6.) Vsi tje zaobljube pa tudi mi župani in odborni moške vseh drugih sosesk fare zaobljubimo, da hočemo pri vseh zlogih in popravilih farne cerkve za vselej z obema soseskama «pod zvon» z vsem popolnoma enaki biti; potem ko ste se omenjene dve soseski od vsega očitavanja, da farne cerkev je tudi njih podružnica in da iz tega obzira jih tudi nekaj večji zlog zadeva, — za vselej z zgoraj storjeno obljubo odkupile.

Predstojništvo soseske Prem, 10. septembra 1865.: Jožef Dekleva, župan, Janez Gašperšič, Paul Dvogan, Luka Gerl, Janez Fatur, odborniki.

Predstojništvo soseske Bitinje, 10. septembra 1865.: Jožef Matko, župan, Jožef Sulley, Jožef Dekleva, Janez Valenčič.

Predstojništvo soseske Celje, 10. sept. 1865.: Ivan Boštjančič, župan, Janez Cvetan, Andrej Ambrožič, Janez Pecman, Anton Urh.

Predstojništvo soseske Čelje, 10. sept. 1865.: Jožef Mihačič, župan, Janez Vičič, Martin Frank, Jakob Kirn, Jernej Širčelj, Tomaž Žiberna, Nace Frank.

Predstojništvo soseske Janeževbrdo, 10. sept. 1865.: Jožef Kaluža, župan, Jožef Tomažič, Andrej Tomažič, Jožef Tomažič.

Cerkveno predstojništvo Prem, 10. sept. 1865.: Matevž Frelj, farman, Jožef Krašovic, Janez Dekleva, ključarja, s. m. Jakob Jevšek, učitelj.

(Dalje).

Gospodarstvo.

Nov vinograd.

Ponavadi pri nas kmetje star propal vinograd izsekajo in takoj rigolajo za nov vinograd. Svetujem drugačno ravnanje in sicer iz tehle razlogov: Zemlja v starem vinogradu je izžeta, izkoriščena, utrujena. Zato ne more dati novemu nasadu obilne hrane. Zemlja mora počivati in si nabrati novo zalogo hraniva. Obsej jo za 3 ali 4 leta z deteljo, z lucerno (večna detelja, erbašpanja). Detelja ima to posebnost, da v zemljo nalaga dragoceno snov: dušik. Ob koreninah detelje so blazinice, v katerih bivajo neskončno majhna živa bitja — bakterije — v velikih množinah. Te bakterije so nekaki zajedavci, ki pa detelji ne škodujejo. Žive namreč v skupnem gospodinjstvu z deteljno rastlino: od nje dobivajo kisik za svojo hrano, v zameno pa ji dajo dušik. Ko se njiva preorje, deteljne korenine gnijo, razpadajo, a novonasajena trta prevzema prihranjeni dušik za svojo rast. Pa lucerna koristi tudi na ta način, da s koreninami globoko prodira in zenljo rahlja, ko pa kasneje korenine sprhnejo, se pretvorijo v črno prst (humus), v nastale votline pa dobi zrak dostop, da nadalje razkrajja zemljo; pri tem raz-

kroju se nove hranilne snovi spraščajo, zemlja postaja bogatejša na hranivo.

To so torej vpoštevanja vredni razlogi, naj se novi vinogradi ne zasajajo brez presledka za starimi.

Povsod priporočajo novo trto, ki se imenuje «Berlandieri-Itiparia Teleki, selekcija Kolar 5 BB». Te trte pri nas še ni in ni še preskušena. Priporočljivo pa je, da se preskusi. V Vrhpolju pri Vipavi je baje nekemu trtojercu poglala prvo leto 1 m. Pravi, da jo je dobil na kmetijski šoli v Gorici. Nekdo drugi jo je baje prinesel iz Nižje Avstrije. Baje ta podlaga kljubuje dobro suši, klorozi (žoltici) in da dobro uspeva tudi v mokrotnih legah. Enaki uspehi da se dosegaajo z njo v ilovnati zemlji kakor v puhlici. Ker se vsaki zemlji prilagodi, bi utegnili biti dobra za kras in za Vipavo.

Zmago.

Živnostenska banka je opustila podružnice v Trstu in v Opatiji. Prevzela jih je «Ameriško-italijska banka». Živnostenska banka je največji češki denarni zavod.

Na trgu v Sežani 12. marca t. l. je bilo na prodaj 1080 glav živine, in sicer: 564 volov in krav, 65 telet, 126 konj in 325 prašičkov. Cene goveji živini od 280—330 lir stot, prašički 6 do 7-tedenski 120—150 lir prašič, teleta in konji cene navadne. — Razen živine maufakture, čevljev, železnine itd. se prodajajo tudi vsakovrstna sadna drevesca. — Kupčija v obče dobra. Na trgu je še vedno pomankanje mladih prašičkov.

Reklama. O pravem času in na pravem kraju je reklama potrebna in koristna. To vedo avstrijski trgovci in obrtniki; izdali so tekom l. 1926. za oglase 58 milijonov šilingov; samo davka od oglasov je dobila država čez 5 milijonov. V Ameriki pa gre za reklamo letno čez 1 milijardo dolarjev.

Podražen petrolej. Cena petroleja na debelo se je nedavno dvignila za 60 stotink pri litru. Na drobno je zdaj predpisana cena 2.10 L za liter.

„Sufid“ je trgovsko ime italijanske družbe za izrabo dalmatinskih vodnih sil. Družba ima sedež v Trstu. Jugoslovanska oblastva jo hočejo prisiliti, da prenese svoje urad v Jugoslavijo, ker so tovarne v Jugoslaviji. Družba se brani tega. Podobno se godi z družbo «Promina», katera ima premogovnike v Dalmaciji, sedež pa v Trstu. Zadeva obeh družb je postala politično vprašanje, o katerem zlasti časopisje v Italiji mnogo piše.

Cene po Istri. Črno vino: Izola 200, Buzet 200. Motovun 170-200, Tinjan 160-170. Belo vino: Izola 180, Buzet 180, Motovun 150-180, Pola 220.

Tajništvo in naša pošta.

Ne v Avstralijo! Vesti so izmišljene. Nasprotno, prav v zadnjem času prihajajo iz Avstralije poročila, ki odsvetujejo naselitev v tej deželi.

F. Ivana, Škofije. Prošnje za oprostitev od vojaške službe morajo iti skozi županstvo. Obrnite se naravnost na podestata. Ako ne bo nič pomagalo pojdite sami k nabornemu komisarju (comissario di leva) na prefekturi v Trstu.

J. U. in F. M. vdova, Kostanjevica. Obnovitvena družba (Società Ricostruzione) bo sama pisala po računski izvleček Zveznemu zavodu v Benetkah.

Rodica Pavcl, Merče. Pišite naravnost na: German Martin, Trst, via Roma, 3. S. I. Sabonje. Žigosanje živine je vpe-ljano v celi pokrajini in je obvezno.

M. K., St. Peter. Odgovorili vam bomo v pismu.

Dopisnikom tudi tistim, ki pišejo na stroj priporočamo pisati široke vrste, da moremo napake popraviti, ker stavec ne razume slovensko.

Podgraje. Opazovalec ni podpisal imena. «Vaščani» se tudi niso podpisali.

Tipografia Fratelli Mosettig — Trieste.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

Hiša z zemljiščem se prodaja v Kosezah pri Bistrici. Lastnica H. Celin, Jablanica p. Bistrica.

POSNEMALNIK za 85 l. mleka na uro, prav malo rabljen, se po ceni prodaja. Naslov pri upravi.

ŠIRITE „MALI LIST“

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

(Podruž. Sv. Mar. Magd. zgor. št. 1.)

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

KRONE plačuje višje kot vsi drugi.

ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

Dott. Gius. Comel

špecialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah

Sprejema od 9-11 in od 3-4 pop. v Gorici, Via Garibaldi 11 (prej via Teatro.)

Dr. GAJO SCHWALBA

zdravnik-kirurg in zobozdravnik, bivši asistent bolnišnice na Reki,

je odprl lastni ambulatorij v BISTRICI 144

(Oljšakova hiša) in sprejema cel dan.

POZOR!

Velika zaloga mrtvaških oprem I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod. I. Saksida - Dornberg 3.

Dr. SARDOČ

ZOBOZDRAVNIK

TRST

VIA S. LAZZARO 23, II.

ETERNIT

Zaloga - TRST

TRIESTE VIA TRENTO
ŠTEV. 16. (Pri evangelijski cerkvi) - Shranite naslov!

Vsakdo ve

da je dober plug pol truda manj in pol prideka več. Zato zamenjam

vse pluge

ki slabo orjejo, za dobre, ali jih predelam da bojo dobri. Velika izbira modernih plugov svetovnoznane tovarne EBERHARDT. Jamči se za dobro in lahko oranje vsakega pluga; na željo se da plug tudi na poskušnjo. — V zalogi imam tudi obračalne pluge.

Slamorenice

in več sto raznovrstnih nožev (klinj) za slamorenice.

Matiya Valenčič, Ribnica p. St. Peter na Krasu.

Kje pa vi kupujete obutev?

Najboljšo čevljarnico v Trstu ima

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

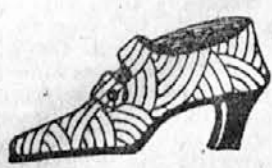
:: LASTNA IZDELOVALNICA ::

Čevlji delani samo na roko

Tvrška znana po vseh podeželskih sejnih.

Velika izbira.

Prijazna postrežba — Zmerne cene.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924. z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Beli zvonček zimi odzvanja, vigradi lepi glavo priklanja.

V lepo naravo ven pohitimo, ob sončnih žarkih se poživimo.

A izpod strehe bos mi ne hodi; pri Forcessinu čevlje dobodi.